

NOTA

VAN DE

N.V. ANTON JURGENS' VEREENIGDE FABRIEKEN

AAN

HARE AANDEELHOUDERS

NAAR AANLEIDING VAN DE CAMPAGNE VAN OSS

Het is in Nederland in de laatste jaren reeds meer dan eens voorgekomen, dat door enkele perskringen aanvallen werden gedaan op groote ondernemingen, welke aandeelen of obligaties zich in handen van het Nederland publiek bevinden.

Thans hebben de heeren S. F. van Oss en A. M. van Oss tegen onze onderneming een heftige campagne aangevangen. Elk lidner heeft een aangehaalden „Open Brief“ gepubliceerd, gevuld met beschuldigingen en verdachtmakingen tegen onze vennootschap en hare bestuurders en zij hebben reusachtige advertenties in de groote bladen geplaatst, waarbij zij beweren, dat onze vennootschap nog vijftien miljoen gulden verkapte verliezen zou hebben geleden.

Wetke personen zich achter die heeren verborgen en welke motieven hen daarbij bewegen, kunnen wij slechte raden.

De heeren Van Oss, die meenen de kanssen, dat het publiek hen gelooven zal, te versterken door te verklaren voor elkander in te staan, schreeven in hunne publicaties met het algemeen belang, dat zij beweren te dienen. Het is de van ons bekende tactiek van zulke schrijvers om hunne duistere motieven aldus te camoufleren. Wie meer schandaallectuur, als van deze heeren thans is uitgegaan, heeft gelezen, weet, dat daarin steeds het algemeen belang als uitgangspunt wordt gebruikt.

Wij betrouwen het, dat de heer S. F. van Oss ook ons sympathieke beweging tot nader ontzetting van ons vennootschapsrecht compromittert door die in zijn pamflet te pas te brengen. Zij, die de nieuwe wettelijke bepalingen over vennootschappen voorbereiden, moeten intusschen wel overwegen, of tegen leden die vennootschappen belasteren en daardoor de hart aandeelhouders schaden, geen doeltreffende bepalingen dan onze wetgeving plaats kent, bevoorren te worden gemaakt.

De heer A. M. van Oss daagt ons uit hem voor den rechter te roepen. Hij weet zoo goed als wij, dat onze wetgeving de mogelijkheid biedt om wie eenige naamloze vennootschapsbelang of belasting voor den strafrechter te brengen. En voorzover de laatste der heeren zich tegen de personen onder bestuurders en commissarissen richt, hebben zij hun uitdrukkingen gekozen, zoals goede experts in dit genre gewoon zijn. Zij „uitwijken“; zij noemen de onzen bestuurders aangeworven handelingen „curieus“; zij zeggen „on minder parlementaire term zou de situatie juistergevoeren“; zij verklaren, dat zij sekere ernstige beschuldiging „niet durven uitdrukken“. Zoo ontwijken zij juist de grenzen van het strafbare. Het zoude bovendien de vraag zijn, of onze bestuurders en commissarissen het de moeite waard zouden vinden hunne personen beledigd te achten door het geschrift van dese heeren.

Wij hebben ernstig gearmd, of wij op de beschrijvingen — want andere kunnen wij ze niet noemen — van de gebroeders Van Oss zouden antwoorden. Wij hebben ervaren, hoe zij in hun geschriften onze verlagen en onze mededeelingen in vergaderingen gedaan, hebben vermaakt en verdraad en weten, dat dit ook met wat wij thans zullen schrijven zal geschieden. Wij weten ook, dat, al zullen wij algehoede bescheiden geven op wat de heeren aanvoren, en ons wapenig zooals deze roepen, toch altijd een onaanvaardbaar indruk nalat. Zij, die het gepubliceerde slechts oppervlakkig lezen, behouden de gedachte: „Er zal toch wel wat van aan zijn.“ Maar wij willen althans ditmaal den heeren te woord staan. Wij meenen dat te moeten doen in het belang onzer aandeelhouders, kan wij de heeren zedige schade behoudens en commissarissen het de moeite waard zouden vinden hunne personen beledigd te achten door het geschrift van dese heeren.

Wij hebben ernstig gearmd, of wij op de beschrijvingen — want andere kunnen wij ze niet noemen — van de gebroeders Van Oss zouden antwoorden. Wij hebben ervaren, hoe zij in hun geschriften onze verlagen en onze mededeelingen in vergaderingen gedaan, hebben vermaakt en verdraad en weten, dat dit ook met wat wij thans zullen schrijven zal geschieden. Wij weten ook, dat, al zullen wij algehoede bescheiden geven op wat de heeren aanvoren, en ons wapenig zooals deze roepen, toch altijd een onaanvaardbaar indruk nalat. Zij, die het gepubliceerde slechts oppervlakkig lezen, behouden de gedachte: „Er zal toch wel wat van aan zijn.“ Maar wij willen althans ditmaal den heeren te woord staan. Wij meenen dat te moeten doen in het belang onzer aandeelhouders, kan wij de heeren zedige schade behoudens en commissarissen het de moeite waard zouden vinden hunne personen beledigd te achten door het geschrift van dese heeren.

Wij hebben ernstig gearmd, of wij op de beschrijvingen — want andere kunnen wij ze niet noemen — van de gebroeders Van Oss zouden antwoorden. Wij hebben ervaren, hoe zij in hun geschriften onze verlagen en onze mededeelingen in vergaderingen gedaan, hebben vermaakt en verdraad en weten, dat dit ook met wat wij thans zullen schrijven zal geschieden. Wij weten ook, dat, al zullen wij algehoede bescheiden geven op wat de heeren aanvoren, en ons wapenig zooals deze roepen, toch altijd een onaanvaardbaar indruk nalat. Zij, die het gepubliceerde slechts oppervlakkig lezen, behouden de gedachte: „Er zal toch wel wat van aan zijn.“ Maar wij willen althans ditmaal den heeren te woord staan. Wij meenen dat te moeten doen in het belang onzer aandeelhouders, kan wij de heeren zedige schade behoudens en commissarissen het de moeite waard zouden vinden hunne personen beledigd te achten door het geschrift van dese heeren.

Wij hebben ernstig gearmd, of wij op de beschrijvingen — want andere kunnen wij ze niet noemen — van de gebroeders Van Oss zouden antwoorden. Wij hebben ervaren, hoe zij in hun geschriften onze verlagen en onze mededeelingen in vergaderingen gedaan, hebben vermaakt en verdraad en weten, dat dit ook met wat wij thans zullen schrijven zal geschieden. Wij weten ook, dat, al zullen wij algehoede bescheiden geven op wat de heeren aanvoren, en ons wapenig zooals deze roepen, toch altijd een onaanvaardbaar indruk nalat. Zij, die het gepubliceerde slechts oppervlakkig lezen, behouden de gedachte: „Er zal toch wel wat van aan zijn.“ Maar wij willen althans ditmaal den heeren te woord staan. Wij meenen dat te moeten doen in het belang onzer aandeelhouders, kan wij de heeren zedige schade behoudens en commissarissen het de moeite waard zouden vinden hunne personen beledigd te achten door het geschrift van dese heeren.

Zijn Open Brief draagt het kenmerk van deze soort informatie. Hij vermeldt enkele juiste feiten en maakt daardoor den indruk van goed geïnformeerd te zijn. In die enkele juiste feiten schuilt niets ongewoons of afkeurenswaardig. Maar door zijn gepolied niet begrepen of te kwader trouw geconstrueerd, worden zij ongetooverd tot ontduhlingen van gruwelijke misstanden.

Hoewel de ingesette campagne voor allen de bedoeling heeft onze onderneming en daarmede onze aandeelhouders, te schaden, moge blijken uit de twee met elkaar geheel in strijd zijnde fronten, vanwaar de heer Van Oss ons aanvalt. Hij beweert, dat wij grote verliezen hebben geleden, die wij verwoegen. Ware dit juist, dan soude hij dus in het belang onzer aandeelhouders er met den meesten klein van moeten aandringen, dat wij al onze winsten in kas houden om ons inwendig te versterken en die verliezen te dekken. Een tegelijk spoet hij het klaar te verdedigen, dat hij zich heeft aangoloten bij een actie, die bedoelt ons te dwingen thans 15 % dividend op onze gewone aandelen uit te keeren, alomst met ongeveer vijf miljoen gulden om kasmiddelen te verzamelen!

De Open Brief verdodigt uitvoerig de argumentatie van den stichter in de procedure, die tegen ons in 15 % dividend wordt gevorderd. Wij achten die argumentatie onjuist en wraken zijn uitlaging onzer statuten als in strijd met redelijkheid en goede trouw. Maar wij wenschen hier op dit standpunt niet in gaan. Wij hebben ons antwoord op den tegen ons ingesetden, siach bij den rechter ingediend en wachten diens beslissing met vertrouwen af.

Het hoofdpunt der ingebrachte beschuldiging is — het is elders terecht opgemerkt — dat wij geen balans hebben geleerd, die wij geheim houden. Daarom wenschen wij op dit eerste hoofdpunt allereerst te antwoorden. De beschuldiging, dat wij verkapte verliezen hebben, komt daarop meer, dat wij onze balans over 1921 hebben vervalscht en met die vervalsching de volgende jaren zijn voortgegaan. Zie dus het woord van de bewering, dat onze balans per ultimo 1924, in stede van een belangrijk winstaalde, een verlies van f 50,000,000.— had moeten aanwijzen.

Wij, en alle onze Directeuren en Commissarissen, welke de balans getoekend hebben, verklaren de bewering een volstrekt onjuist en lasterlijk. Onze balans geeft den toestand onzer vennootschap met volkomen juistheid weer. Onze vennootschap heeft geen penning om bekend verlies geleden, dat niet in onze balans tot uitdrukking is gebracht.

Ten overvloede wenschen wij uit het rapport van de Engelse accountants de volgende passage aan te halen: „In regard to the Subsidiary Companies as a whole, we have ascertained, as far as practicable, by our audit or by examination of the available accounts, that no losses in trading or charges accruing up to the end of the year under review remained unpaid for by the resources of these Companies or by Reserves in the Accounts of the Anton Jurgens' Vereenigde Fabrieken and allied Companies.“

Wij zullen thans kortelijck aangaan, wat de beschuldigingen aanvoeren tot taving van hun hoogst ernstige aanklacht. Wie hun geschriften goed gelezen heeft, of wie se naleest, zal ontvaren, dat zij geen enkele schijn van grond daarvoor kunnen aanbrengen. Zij critiseren eerst de verklaring door de accountants onder onze balans gesteld. Zij bewijzen niet, dat die accountants een allereerste Engelse accountantfirma zijn van zeer hooge standing. Deze Heeren zeggen: „We have audited the above balance sheet and have checked it with the books and vouchers of the Company and in our opinion it is correct.“

Wij vragen, of het duidelijker kan. De accountants zeggen alle boeken en bijlagen voor de boerdoeling der balans noodig, geraadpleegd te hebben. En zij verklaren, dat de balans „naar hun meening juist is.“ Nu schrijft de heer A. M. van Oss, als behalving stiner in onze laatste Jaarvergadering gesmaakt opmerking, dat in de vervalschte balans niet wordt gezegd, dat deze niet

de balansen onzer dochtermaatschappijen hebben onderzocht. Wij antwoorden hierop, dat dit niet afzonderlijk behoeft vermeld te worden, aangezien het vanzelf spreekt: Accountants, die de balans van een Holding Comp. over een bedrag van f 114,816,436.— voorkomt als waarde van aandelen in diverse ondernemingen en nog een bedrag van f 64,769,238.— als saldo van die ondernemingen, zouden een balans niet voor juist kunnen verklaren, als zij de balansen dier ondernemingen niet hadden onderzocht. Doch bovendien verrijkt de open briefschrijver dat hem ter algemeene vergadering op de door hem gestelde vraag is geantwoord: „Deze Heeren (de accountants) hebben van de directie en van commissarissen de meest uitgebreide volmacht om alle dochtermaatschappijen, waarover wij het beheer voeren, den loop van het jaar, niet alleen aan het einde van het jaar, na te gaan en te controleeren. Die firma heeft een staf van accountants, die het gehele jaar rondgaan in ons concern en voortdurend den loop van de zaken bekijken. In den loop van het jaar worden de boeken nagegaan en aan het einde van het jaar wordt in overleg met die Heeren de balans vastgesteld. De baten, welke van de dochtermaatschappijen in de kas van de moedermaatschappij overgaan, worden eveneens in overleg met die Heeren bepaald.“

De briefschrijver verwijt eveneens, dat de voorzitter toen uit de verklaring der accountants het volgende heeft voorgelezen: „Dealing with the trading results of the subsidiary companies for the year 1924, we have conducted an audit of the books and accounts of the undermentioned companies in Holland, England, Germany and Belgium comprising Companies subsidiary to the Anton Jurgens' Vereenigde Fabrieken or to subsidiaries of the Company.“

De voorzitter heeft daarna enkele van de veertig in het rapport opgesomde vennootschappen met Ant. Jurgens' Margarinefabrieken (Nijmegen, Oss, Zwinndrecht en Rotterdam) aan het hoofd, opgenoemd. Tegen dit alles voert de briefschrijver nu niets aan. Zijn schrijfmethode wordt gekenschet door hetgeen hij laat volgen op zijn mededeeling, dat de Engelse accountantsfirma verzoerde over haar onderzoek der fabrieken van ons concern met hem, een Haagse commissarionair in effecten, in schriftelijke discussie te treden. Hij zegt daarover: „uit het ontvankelijk antwoord de voor de hand liggende conclusie te moeten trekken!“

De briefschrijver, die gronden moet geven voor zijn bewering, dat de balans door falsificatie van alle onze directeuren, alle onze commissarissen en hare Engelse accountants een verlies van f 50,000,000.— verwijt, vermeldt den balanspost „Aandelen in diverse ondernemingen“ van bijkans f 115,000,000.—. Inderdaad staat en valt met dien post onze balans. Hij vermeldt, dat met onze balans van 1921 een wijziging is gebracht in de wijze van waardeering van de aandelen in onze dochtermaatschappijen. Dat is inderdaad het geval en wij hebben dat in onze jaarverslag over 1921 medegedeeld en toegelicht. De Open Brief drukt de betreffende passage af. Zij volgt hieronder nogmaals: „Derwijl wij in vorige jaren steeds gemeend hebben te kunnen volstaan met de aandelen, onder dit hoofd opgenomen, tot den kostprijs aan te nemen, daar zij als geheel genomen, naar onze overtuiging een aanzienlijk hooger waarde vertegenwoordigen, zijn wij er ditmaal toe overgegaan ons geheel nieuwe schatting te maken. Op de aandelen in ondernemingen, welke zich minder gunstig ontwikkeld hebben, of waaromtrent ons verken tot het toekomstig geschoekt of ook wel geheel verdwenen is, hebben wij soodanige bedragen afgeschreven, dat naar ons oordeel met alle verdere ongunstige mogelijkheden ruimschoote rekening is gehouden. Daarentegen hebben wij de aandelen der ondernemingen, wier opbrengsten thans ruim voldoende te verstaan zijn, als overrijtig zijn dat de onderaangegevenen hermaatschapen, die voor

zal blijven, hooger dan den kostprijs gevalueerd, met dien verstande, dat de thans aangenomen prijsen nog een soor ruime waarde overlaten in vergelijking met de waarde, welke daaraan op grond van het opbrengstvermogen der ondernemingen, door de aandelen vertegenwoordigd, zou moge worden toegekend.“ Aan deze passage in ons verslag van 1921 gingen uitvoerige mededeelingen vooraf over de verliezen, welke ons de wereldcrisis in het verslagjaar gebracht had, soewel bedrijfsverlies door de in een uiterst kort tijdsbestek voltrokken enorme daling in de waarde der grondstoffen, die onze talrijke dochtermaatschappijen noodzakelijk in voorraad moesten hebben, als in de waarde van verschillende onzer ondernemingen zelve.

De briefschrijver meent nu, dat wij door onze ondernemingen niet meer uitloeiend naar kostprijs te waardeeren „het verlies van het deugdelijke pad der voorzichtige koopmanschap hebben ingeluid“. We betwisten dat met de grootst mogelijke stelligheid. Verschillende onze ondernemingen waren door het wereldgebeuren belangrijk in kapitaalwaarde gedaald. Het spreekt van zelf, dat deze dus niet meer tot den kostprijs, zoo wij hare toenmalige waarde lager dan dezes aansloegen, mochten worden opgevoerd. Doch daartegenover stonden een aantal ondernemingen, die in waarde den kostprijs zeer aanzienlijk te boven gingen. Hadden wij nu onze balans gemaakt, waarin wij de balanswaarde onzer verschillende ondernemingen alleen wijzigden door daarin den achtergang in waarde van sommige ondernemingen uit te drukken, dan zouden wij een groot kapitaalverlies hebben gedeclareerd, dat in werkelijkheid niet bestond en onze aandeelhouders daarom schromelijk hebben misleid.

Daarom behielden wij anders, doch lichtend daarom onze aandeelhouders (oplichterij) onzijdig in. In 1922 heeft de briefschrijver van thans geen aanleiding gevonden om daarop aanmerking te maken. Is het eerlijk appel nu, drie jaren later, daarop een aanval op ons te gronden?

Natuurlijk was het maken onzer taxatie, soewel wij die in 1921 van onze ondernemingen hadden samen te stellen, een moeilijke en verantwoordelijke arbeid. Verschillende ondernemingen hebben wij daarbij niet meer in aanmerking genomen; andere, die voor ons concern naar ons oordeel nog den kostprijs waard waren, lieten wij daarbij als vroeger gelden, weer andere, die wij aanmerkelijk in waarde gestegen achtten, gaven ons vrijheid de taxatie te verhoogen.

De taxatie geschiedde met de grootst mogelijke zorg. De Open Brief doet nu in ironischen vorm opzienbarende verhalen hoe wij onze taxatie om die te flatteren baseerden op grondslag van de wintermaanden, die bestaans en dan nog soms uit die wintermaanden de beste kosen en dan nog onjuiste grondstofprijzen in aanmerking namen. Deze verhalen zijn in strijd met de waarheid. De taxatie, wij seiden het reeds was sooker niet gemakkelijk, omdat een opbrengst tot grondslag moest genomen worden, die als normaal kon gelden. Toen wij taxeerden lag de crisis nog kort achter ons en kon dus niet steeds met geheele jaren gerekend worden, die normaal waren geweest. Wij bouwden onze taxatie dus op perioden die wij als normaal beschouwden en corrigeerden zoo noodig de waarde van de taxatie. Met dit alles werd geen ander doel nagestreefd dan om de waarheid te handhaven. „Trouwvalles“, „jongleeren“ en „legentijdige methodes“ in alle verderen woorden, waarmee men tracht een slechter indruk te wekken, wijzen wij als kwaadaardige smadifere onzer taxatie nog eens zeer belangrijke reserve gesteld en kwamen door het bedrag daarvan van onze taxatie af te trekken tot het balanscijfer onzer ondernemingen.

Wij stellen er prijs op hieraan toe te vegen, dat de opbrengst althans, waarvan wij taxeerden, doerren veel te conservatief zijn gebleven en dat dus de drie jaren, die na de taxatie zijn verstreken, de voorzichtige wijze waarnaar wij hebben getaxaerd daarentegen hebben bewezen. Zouden wij thans weder te taxeren hebben, dan soude het bedrag onzer taxatie, op grond van de

Wij stellen er prijs op hieraan toe te vegen, dat de opbrengst althans, waarvan wij taxeerden, doerren veel te conservatief zijn gebleven en dat dus de drie jaren, die na de taxatie zijn verstreken, de voorzichtige wijze waarnaar wij hebben getaxaerd daarentegen hebben bewezen. Zouden wij thans weder te taxeren hebben, dan soude het bedrag onzer taxatie, op grond van de

Wij stellen er prijs op hieraan toe te vegen, dat de opbrengst althans, waarvan wij taxeerden, doerren veel te conservatief zijn gebleven en dat dus de drie jaren, die na de taxatie zijn verstreken, de voorzichtige wijze waarnaar wij hebben getaxaerd daarentegen hebben bewezen. Zouden wij thans weder te taxeren hebben, dan soude het bedrag onzer taxatie, op grond van de

Wij stellen er prijs op hieraan toe te vegen, dat de opbrengst althans, waarvan wij taxeerden, doerren veel te conservatief zijn gebleven en dat dus de drie jaren, die na de taxatie zijn verstreken, de voorzichtige wijze waarnaar wij hebben getaxaerd daarentegen hebben bewezen. Zouden wij thans weder te taxeren hebben, dan soude het bedrag onzer taxatie, op grond van de

lij de balansopmaking over 1921). Onom-
lig te zeggen dat, hadden wij gedaan wat
meer het thans heet, onze plicht ware ge-
maakt en hadden we getaxerd naar de op-
brengst der voorafgaande vijf of zeven jaren,
wij onjuiste en veel te hooge cijfers zouden
hebben verkregen.

Wij wenschen in onze verlagen en op onze
vergaderingen geen mededeelingen te doen,
die onze mededingers over ons bedrijf zou-
den inlichten en kunnen daarom geen lijst,
althans stellig geen complete lijst, overleg-
gen van de bedragen, die ons onze doch-
ter-maatschappijen waard zijn, zelfs deze
ondernemingen in alle opzichten. Te beden-
ken is daarbij bovendien, dat de waarde
eener onderneming voor ons concern in tal
van gevallen niet uitsluitend afhangt van
hare winstuitkeringen. Dat geldt bepaal-
delijk van sommige onze buitenslandsche
ondernemingen, die immers ook indirect
van ons concern in hooge mate voordel-
aanbrengen. Daarmede vervalt al wat de
brievenrijver zegt over de door ons voor
de Engelse ondernemingen (Jurgens Ltd.
en Olympia inbegrepen) en voor de Deut-
sche Jurgens-Werke aangenomen cijfers.

Deze ondernemingen zijn voor ons concern
niet slechts een bron van winst, maar
Op één punt willen wij afwijken van onze
straks genoemde weigering om aan te geven
op welke waarde wij onze dochter-ondernem-
ingen evalueerden. Wij doen dat om dar-
mede de juistheid van de ontluingen der
heeren Van Oss te illustreeren. Onze ven-
nootschap Ant. Jurgens' Margarinefabri-
ken zou enorme verliezen hebben geleden
op 800 % zijn getaxerd. Trekken wij nu
onze taxatie van 1921 het bedrag, dat Ant.
Jurgens' Margarinefabrieken daartoe bij-
droeg, dan komt dat uit niet op 800 %,
maar op 140 %. Dit heit van ons concern
maakte sedert en maakt nog steeds zeer be-
langrijke winsten.

Treffend bewijs van onze leugenachtigheid
vinden onze welluidende critici in de tegen-
spraak tusschen de ter laatste vergadering
gedane mededeelingen dat onze zamenlij-
ke ondernemingen bij ons met één cijfer
te boek staan en toch onze aandelen in de
N.Y. Een Scheepvaartmaatschappij te Gouda
geheel zijn afgeschreven. Ook hier zie men
den kwaden wil van den beddiler. Inderdaad
vernamelen wij de waarde van alle onze
ondernemingen in één post. Het spreekt
echter vanzelf en is ook niet het bovenaan-
de duidelijk, dat wij voor ons wel weten,
hoeveel elke onze ondernemingen tot dat
cijfer bijdraagt. De mededeeling die de
aandelen geheel zijn afgeschreven betrek-
kent dus, zooals voor niemand onduidelijk
kan zijn, dat wij bij de vaststelling onzer
afschrijvingen op dien totaalpost rekenend
met onzen wensch om die aandelen geheel
uit onze taxatie te doen verdwijnen.

Een belangrijk deel van het geschrift van
den heer Van Oss is gewijd aan het beto-
gen dat de grondstoffen op de balans en
dochter-maatschappijen naar marktprijs en
niet naar inkoopprijs mogen pariseren en
geschiedt het laatste, in een maatschap-
pelijk met dochter-maatschappijen, door
schijntransacties tusschen deze, winsten
kunnen worden gefantaseerd.

Het blinkt ons uiterst comisch om te
hooren bevreren, dat „over de geheele wereld
bij seriëuze zaken" grondstoffen steeds naar
marktwaarde op de balans worden gebracht.
De brievenrijver zal wellicht bij een deel
zijner lezers indruk maken, als hij op zijn
eigen overtuigende toon zijn kennis lucht
over „alle seriëuze zaken over de geheele
wereld". Laten wij hierop zeggen, dat hij
blijkbaar krachtig is in zijn bevreren, zwak
in zijn kennis. Het spreekt vanzelf, dat een
onderneming, die in haar bedrijf grondstoffen
heeft, waaraan noteringen bestaan, dat doen
kan; maar tal van onze ondernemingen,
die, naar wij als bekend mogen aan-
nemen, zich uitsluitend met het verwerken
van grondstoffen bezig houden, hebben
aanname hoeveelheden half-fabrikaten, waar-
voor geen notering bestaat. Deze naar
marktwaarde te waardeeren, is daarom
onmogelijk. Zoolang ons concern bestaat, heb-
ben wij dus als stiel gehand over grond-
stoffen naar kostprijs op onze balans te
brengen. Het spreekt vanzelf, dat onder-
nemen van dit systeem is om, zoo waards-daling
der grondstoffen bij de balansopmaking is
aan te wijzen, daartoe een behoorlijke
reserve te maken. In tal van ondernemingen
wordt, als bij ons, dat stiel gevolgd.

Na verkondigd te hebben, wat wij, waren
we gelijk aan de seriëuze zaken over de ge-
heele wereld, zouden moeten doen, vervolgt
de brievenrijver: „Van dit punt naar de
consequentie, „il n'y a qu'un pas." „Nu
het feit van deze boekings-methode in con-
fessie is, ligt de conclusie voor de hand, dat
go uw winsteijfer precies zoo hoog kunt ma-
ken als go wilt; dat is een administratief
„de van Columbus". „Een uwer Subsidia-
ria behoeft slechts", en dan volgt een ken-
sig gevonden recept, hoe wij valse
balansen zouden kunnen maken; De lezer zal
ons veroorloven, dat wij onze verleding
hopen; tot wat wij volgens onze beschul-
digers gedaan hebben en ons niet verdien-
den was wij volgens hen zouden hebben
kunnen doen.

„In onze laatste algemeene vergadering
zijn op onze vraag hieromtrent dit door
den voorzitter mededeeld. Deze antwoord-
de op die vraag: „Zoude het leen is bere-
kend, moet de waarde nu hooger zijn, als
men de laatste berekening maakt". De brief-
rijver, die blijkbaar geen Nederlandsch
sprekend, indien hem dat niet past, zegt
dat antwoord: „Vergeten bij de
balans van de antwoord spreekt het
bedrag van Delphi nog drie Hollandsch".

Het hoofdpunt der imputatie van de
heeren Van Oss meenen wij hiernaede
behandeld te hebben. Van hun schamtelooze
bewering, dat wij verzegen verlaaten sou-
den hebben, nog wel van 80 miljoen, is
niet overgebleven. Geen schijn van grond
voor deze beschuldiging is aanwezig.
Schanddal is gemaakt, onze aandeelhouders
zijn in paniek gebracht, vele hunderd heb-
ben, blijkens de beursnoteringen, hunne
aandelen op de markt geworpen. Zij mo-
gen den dienaar van het openbaar belang,
den voor elkander instaan den heeren Van
Oss daarvoor dank weten.

Thans nog een en ander over hetgeen
de Open Brief van den heer A. M. van
Oss verder te berde brengt om bij onze
aandeelhouders over onze zaak en hare bestu-
ders en commissarissen een ongunstigen
indruk te wekken. Hierbij zullen wij insinua-
toren, verdachtmakingen en ironieën, niet
van feitelijk beweringen vergeeld, voorbij-
gaan en alleen antwoorden op gepreciseer-
de beschuldigingen.

Dan komt in de eerste plaats, hetgeen de
Open Brief zegt over de uitkeringen aan
de Heeren Jurgens.
Het Jaarverslag van Anton Jurgens' Ver-
eenigde Fabrieken vermeldt, dat de direc-
teuren tezamen een jaarwede ontvangen
van / 25.000.

Op de jaarvergadering in Mei 1925 stelde
de Heer Fryda de vraag:

„Ontvangen directieuren buiten en
behoort het bedrag van / 25.000.—
vermeld in het verslag, eenigzeker an-
dere vergoeding in welken vorm ook,
hetzij van uwe maatschappij, hetzij van
een of meer dochter-ondernemingen, of is
het algemeen van enige maatschappij,
waarbij uwe vennootschap financieel,
direct of indirect, is geïnteresseerd"?

De voorzitter der vergadering antwoordde
— „Wat de eerste vraag betreft, kan
ik mededeelen, dat verleden jaar de
zelfde vraag is gesteld door den heer
Bernhard van Brand's Effectenblad, en
toen is geantwoord, dat de heeren di-
recteuren inderdaad belooningen ont-
vingen van dochter-ondernemingen. Ik
kan daaraan toevoegen, dat die beloon-
ingen aan Commissarissen bekend zijn
en door hen zijn goedgekeurd. Ik be-
hoef op die vraag niet verder te ant-
woorden, tenzij men nog meer wil
weten."

De brievenrijver maakt nu den voorzit-
ter der vergadering tot een leugenaar door
het navolgende te schrijven:

„Uw Heer Westerman zegt hier dus,
dat indertijd op de desbetreffende
vraag van den heer Bernhard was ge-
antwoord, dat de heeren directeuren
inderdaad belooningen ontvingen van
de dochter-ondernemingen. Van wege
de nauwkeurigheid van dit antwoord heb
ik het blad van den heer Bernhard (D.
W. Brand's Effectenblad, 12 Mei 1923)
er eens bijgehaald, en ik citeer hier
wonderlijk, hetgeen de heer Bernhard in
zijn verslag over die vergadering
schreef":

„Vermelden wij thans nog, dat wij
onze vergadering er over uitdrukten,
dat de directie als die van Jurgens
sich tevreden stelt met een salaris van
/ 25.000 zooals in het verslag vermeld
wordt, en in verband hiermede vroe-
gen, of de directie, indien zij functies bij
de dochter-maatschappijen bekleedde,
tantieèmes genoot, of dat deze tantieèmes
ten goede van de Jurgens Vereenigde
Fabrieken kwamen".

„Oms werd verklaard, dat geen tan-
tieèmes van dochter-maatschappijen
wordt genoten. Het salaris, dat jaar-
lijks wordt vastgesteld en ook ditmaal
weder op / 25.000 werd gesteld, was ge-
ring, echter had de directie ook jaren
meegemaakt, waarin belangrijke be-
dragen aan tantieèmes waren genoten
en zij zich nu in de moeilijke jaren
met dit geringe bedrag tevreden stelt,
in de hoop, dat spoedig betere jaren
voor aandeelhouders, dus ook voor
haar, zullen aanbreeken".

„Zoude ik uwen Heer Westerman
mogen verzoeken dit antwoord van des-
tijds nog eens over te lezen en het te
vergelijken met hetgeen hij thans be-
weert, toen geantwoord te hebben? Toen
de Heer Bernhard in Mei 1923
vraag, of het bestuur tantieèmes genoot
van dochter-maatschappijen, hadt hij U
„edensnoods nog van af kunnen maken
met een kort „neen". Lettelijk, of-
schon niet in den geest der vraag, had
u antwoord dan nog er mee door ge-
kent. Maar hij zijt toen verder gegaan:
Gij hebt toen de vraag ook in hare
ruimer betekenis willen beantwoorden,
en hij hebt dat gedaan met eene „on-
waarheid".

Zooel in 1923 als in 1925 wilt gij,
dat uwe antwoorden onjuist waren".

Toen de Heer Fryda na uw eerste
antwoord opmerkte, dat hij meende,
dat de directie geen tantieèmes genoot,
was de spontane interruptie van den
heer Anton Jurgens: „Dat ging over
tantieèmes"; waarna u Heer Westerman
in zijn antwoord bij gaf te heb-
ben begrepen, dat er, zooals de vraag
thans geformuleerd was, geen ontkomen
aan was".
Uw bestuur ontvraagt dus van uwe
dochter-maatschappijen salarissen, niet-
tegenstaande jaarlijks ter vergadering
de comede wordt vertoond van de be-
palen van het salaris op / 25.000".
„Het bedrag der salarissen wildet

gij teke vergadering niet noemen, als
zijde „eene-interna aangelegenheden".
Ik kan mij dien schroom begrijpen;
want ik heb omtrent deze „interne
aangelegenheden" bestaande informatie en
ben van meening, dat uw aandeelhou-
ders heel vreemd zouden opkijken, in-
dien zij het totaal bedrag der plus
„genoten" salarissen de officieel ge-
sanctioneerde / 25 mille te boven gaat".

Deze geheele imputatie van leugen wordt
door den brievenrijver te kwader trouw
gedaan.

Hij citeert, wat die voorzitter in 1925
zeide, waarbij deze verwees naar hetgeen
bij het vorige jaar, alzoo in 1924, had mede-
gedeeld. Om hem tot leugenaar te maken,
drukt hij dan een overigen geheel officieel
verslag af over wat in 1923 werd gezegd.

In 1923 werd gevraagd naar tantieèmes
van de directie en over tantieèmes geant-
woord. Juist omdat bij overlesing van het
verslag van die vergadering van 1923 bleek,
dat het daar gezegde eenen onjuisten in-
druk zou kunnen vestigen, werd in 1924
door den voorzitter dit punt met eigen be-
zorging commissarissen sprake gebracht.

De Notulen van die vergadering van 5
Mei 1924 vermelden:

„De voorzitter heeft nog een mede-
deeling te doen aan den heer Bern-
hard met betrekking tot de vraag, vorig
jaar gesteld, aangaande de salarissen
voorzitter bij het vorig jaar heeft geant-
woord, met de mededeeling, dat de Heeren
Jurgens ook van de onderhoorige
maatschappijen salaria genoten".

„De heer Bernhard neemt nota van
deze mededeeling".
De algemeene vergadering is dus door
den voorzitter juist en volkomen ingelicht en
elk misverstand daaromtrent is uitsluitend
zijn meening dat het geene verleding
behoef, dat de directeuren van onze ven-
nootschap voor de werkzaamheden, die zij
bij dochter-maatschappijen verrichten, door
deze gehonoreerd worden. Die salarissen zijn
voorzitter vastgesteld. Ze zijn
voor de 10 Heeren Jurgens, die hun leven
aan onze onderneming wijden, in één ge-
zamenlijk bedrag bepaald. Commissarissen
zijn van oordeel, dat dat bedrag, in verband
met den omvang en het gewicht van den
verrichtten arbeid, niet hooger is dan het
behoef te zijn.

De voorzitter wil opzien baren door te
onthullen, dat onze vennootschap in 1923
eene overeenkomst gesloten heeft met de
Schicht A.G. te Assig, die medebracht een
omwisseling van aandelen van die vennoot-
schap in preferente en gewone aandelen
onzer vennootschap. Het heet „een typisch
voorbeeld van feitenvervalsing"; die
deze transactie uit onze balanses niet blijkt.
Allerleest zij opgemerkt, dat gedeeltelijk
op eene overeenkomst gesloten niet met de
Schicht A.G. alleen, maar met een groep,
waartoe deze vennootschap behoort. Deze
onthulling verraadt overigens zeer duidel-
ijk den oorsprong van de feitenkennis van
den brievenrijver. Deze is ditmaal blijk-
baar ingelicht door een employé, die kort
na afsluiten derze overeenkomst in dienst
dienst vertreef. Spoedig daarna ontbonden
immers tusschen hen, die daarbij partij
waren, moeilijkheden over de uitvoering
der overeenkomst en over de aandelen,
die gedeeltelijk die uitwisseling opochten.
Daarna vingen enige leden der groep, met
welke wij contracteerd, tegen andere
leden der groep eene procedure aan, waar-
bij vernietiging der aangezane overeen-
komst werd gevorderd. Het is daardoor
enige jaren onzeker geweest, of het tot
uitvoering der overeenkomst van 1930
konnen zonde. Eerst in het loopende jaar is
ons medegedeeld, dat de groep zich onder-
ling verstaan had en is de uitwisseling der
aandelen tot uitvoering gekomen.

De voorzitter onzer laatste algemeene
vergadering heeft aldaar gezegd — zoo leerde
de Open Brief — dat de kantoren Oos
het gebelachtelijke accountantsrapport". Dat
is juist. Het is niet de zaak van de
acht de Open Brief wel betrouwbaar,
want juist op die kantoren zou de accoun-
tant merkwuurde dingen gevonden heb-
ben! Na het vorige schijnt het haat over-
bodig te constateeren, dat, wat hier den
voorzitter in den mond geleid wordt ver-
zonnen is.

Noch de voorzitter, noch iemand anders,
heeft op die vergadering gezegd, of iets van
de atrekking gezegd. Ons hoofdkantoor te
Nijmegen en Ant. Jurgens' Margarinefabri-
eken, die te Oss gevestigd, ook te Nijme-
gen kantoor houden, zijn door de bovenge-
noemde accountantsfirma gecontroleerd; in
betreffende het rapport, wij seiden het reeds,
vermeldt dit uitdrukkelijk.

Als verdere imputatie wordt voorts op-
gevoerd dat in 1921 onze dochter-maatschappij
te Oss aan onze dochter-maatschappij te
Hamburg een bedrag van / 15.000.000 soude
hebben „toegestaan en in ruil daarvoor van
Hamburg een contract zou hebben ontvan-
gen volgens hetwelk Oos gedurende drie
jaren / 14 miljoen mocht toekomen als
minimum-provisie". De scherpzinnige brie-
venrijver meent daardoor aan het licht te
brengen, dat „uit niets" een winst voor
Hamburg werd „gecreëerd" van / 15 mil-
lioen. De feitelijke toedracht van hetgeen,
waarsom u wordt gedeeld, is de volgende:
In het crisisjaar 1921 de Deutsches Jurgens
Werke inderdaad een conjunctuurverval
van vijftien miljoen op de aan haar door
Ant. Jurgens' Margarinefabrieken voor den
kosten den prijs verkochte grondstoffen.

Ten einde de Deutsche Jurgens Werke voor
schikking met kracht der wet te behoeden,
wordt toen besloten, dat Ant. Jurgens'
Margarinefabrieken te Oss dat verlies zou
overnemen. Waar beide vennootschappen ons
toe behoorden, werden wij daardoor niets
armer of rijker, werd daardoor dus geene
winst gecreëerd of verlies geschapen. Oos
werd door de transactie voor het oogblijk
met / 15.000.000 bezaard. Bij de taxatie
onzer ondernemingen werd daarom daar-
tegenover eene reserve van / 15.000.000.—
geplaatst.

De heer van Oss, commissaris in effec-
ten te 's-Gravenhage, acht het verder na-
dig den handsochen op te nemen voor de
trustees onzer obligatielening; wij zouden
met onze verplichtingen tegenover dezen
„de hand hebben gelicht". De lezer zal ons
alweer veroorloven, dat wij aan die Hee-
ren zelve de taak overlaten om voor de Hee-
ren zelfvertrouwen hangende te maken, en te taak,
die hun goed is toevertrouwd en waarbij zij
den heer van Oss niet als schuldnaap nodig
hebben. Voor de verkrijging van officieel
notering van obligaties ter beurze van New
York zijn een groot aantal gecompliceerde
formaliteiten te vervullen en moet aan een
aantal ongewoone inzichten worden vol-
daan. Dat daarmede voor eene daarin niet
ingewijde Nederlandse vennootschap eeni-
ge tijd gemoeid is, waar immers correspon-
dentie met Amerika niet zoo vlog gaat als
tusschen Amsterdam en Nijmegen, springt
zoo zeer in het oog, dat het niet van de
vervoering der officieel notering te New
York voor onze obligaties geene nadere
verklaring behoeft.

De brievenrijver knoopt aan dit punt de
schouwingen over „Quick Assets" vast, die
zijn-lezers wel niet begrepen zullen hebben,
als hij ze zelf begrepen heeft! Doch ook
daarbij onduidelijk bij weder schandelijke han-
delingen onzerzijds inderdaad zoogenoemde
gelijke fictieve transacties. De zal te lezen.
Tot de voorwaarden onzer obligatielening
van / 40.000.000 behoort de verplichting
om geregeld een lijst bij te houden van
onze dadelijk liquideerbare middelen, die
onze opvorderbare schulden steeds met
/ 40.000.000 moest opvullen. Daar men
geen / 40.000.000 leent om te houden,
gaf dit in den beginne enige bezwaren.
Wij hebben ons toen in den aanvang moeten
beheelen door verdrigen op met ons ge-
lieerde maatschappijen op die lijst te plaat-
sen. Deze mogelijkheid is intusschen door de
verbetering der omstandigheden reeds sinds
enige jaren volkomen overwonnen.

Eindelijk worden onze aandeelhouders
nog betroefd gemaakt voor een voorde-
el „vele miljoenen", die van den heer Bergh's Ltd.
te Londen op ons zou hebben en die bij den
rechter onafhankelijk zoude zijn. Inderdaad
hangen er tusschen van den Bergh en ons
geschillen, waover eene arbitrage in Eng-
land onafhankelijk is. Enige geldvordering
heeft van den Bergh in die arbitrage nog
niet geformuleerd. Wij zijn van oordeel, dat
wij eene vordering te haren late hebben.
Tenslotte wordt over de personen van onze
Commissarissen gesproken. Wij zullen om
begrijpelijke redenen hierop niet ingaan en
ook niet vermelden, om welke redenen eerst
de Heeren van Nieuw en de Mares-Oyens,
de eerste reeds vóór de crisis, de laatste kort
vóór zijn overlijden, en later de Heer Ter
Meulen uit ons college van Commissarissen
zijn getreden. Herinnerd zij slechts, dat onze
thans schandelijk valsacht genoemde ba-
lansen van 1921 en 1922 de handteekening
van den laatstgenoemden heer Heeren draagt.
Of het eerlijk is, als een hooger-waardacht
feit cursief te drukken, dat de Heer Ter
Meulen, die in December 1923 per Gen-
Bisten van die maank aftrad, de balans per
dien datum niet teekende, mogen de lezers
beoordeelen. Zelfs de argeloosheid van dezen
sal toch wel weten, dat een balans over 1923
gevoerd in 1924, tot stand komt, en een af-
getreden Commissaris noch in staat, noch be-
voegd is maanden na zijn aftreden van de
Vennootschap uitgaande stukken te onder-
zoeken of te teekenen.

Tenslotte zij vermeld, dat van de „homo-
mes faciles" die de algemeene vergadering
van aandeelhouders van 4 Mei 1925 in ons
College van Commissarissen koos: de Heeren
Sir Charles Stewart en Dr. Paul Milling,
ter Herrmann, de eerste „Public Trustee"
in Engeland was en alsoo een der meest ver-
antwoordelijke financiële Engelse staats-
betrekkings jarenlang geheel vervuld, ter-
wijl de tweede de oudste is der in functie
zijnde hoofd-directeuren der Deutsche Bank
te Berlijn. Dat beiden reeds geruimen tijd
toezicht houdende collecten, maar Engelse en
„Deutsche Vennootschappen
verhoort voor ons hune waarde als Com-
missarissen onzer vennootschap.

Nadat wij het voorgaande op schrift had-
den gesteld, bereikte ons weder een nummer
van de Haagsche Post, waarin de schand-
dalige campagne, die onzerzijds door de
halve vellen der dagbladen belanda ad-
vertentien wordt aangekondigd — tegen ons
wordt voorgezet. Wij hebben na kennis-
neming daarvan opnieuw gearzeld of wij ons
antwoord zouden publiceren. De kwaadwil-
dige strekking der publicatie treedt nu toch
al te duidelijk aan het licht en is dan ook,
meenen wij, tot de overtuiging van het Ne-
derlandse publiek wel doorgedrongen.
Maar wij wenschen aan dat publiek toch ook
de feiten mede te deelen, waaruit het weten
kan, dat het terecht de ruigheid van het
geschrift der heeren van Oss heeft begrepen.

N. V. ANTON JURGENS
VEREENIGDE FABRIEKEN
Nijmegen, 10 September 1925.